

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΘΕΜΑ:
LECTIO XLIV

Δανάη Γεωργιάδου, Σύμβουλος Λατινικών, Β.Δ.
Μ.Α. στην Κλασική Φιλολογία

Υπεύθυνος ΕΜΕ: Πέτρος Πέτρου

Το πιο κάτω υλικό συμπληρώνει αυτό που ήδη περιέχεται στην ιστοσελίδα του ΥΠΠ,
στη διεύθυνση:

http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/latinika/ypost_yliko_c_lyk.html

ΜΑΘΗΜΑ XLIV (Lectio quarta et quadragesima)

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΤΥΡΑΝΝΩΝ

Να μελετήσετε τις πιο κάτω πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις και να τις αναγνωρίσετε (εισαγωγή, εξάρτηση, εκφορά, δικαιολόγηση εκφοράς)

1. quin immo cum illa cubiculum marīti intraverat, vivere filium simulābat, ac marīto persaepe interroganti, quid ageret puer, respondēbat. (μάθημα XXIII)
2. Accipe nunc quid postea Nasīca fecerit. (μάθημα XXIV)
3. Visne scire quid Nasīca responderit? (μάθημα XXIV)
4. «Interrogo vos» inquit «quando hanc ficum decerptam esse putētis ex arbore». (μάθημα XXV)
5. Noli spectāre quanti homo sit. (μάθημα XXVIII)
6. «Congrediāmur, ut singulāris proelii eventu cernātur, quanto miles Latīnus Rōmāno virtūte antecellat». (μάθημα XXXI)
7. Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquāris, sermōne abhinc multis annis iam obsolēto uteris, quod neminem scire atque intellegere vis, quae dicas. (μάθημα XLI)
8. Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet. (μάθημα XLIV)
9. Quodsi forte, ut fit plerumque, cecidērunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicōrum. (μάθημα XLIV)
10. «Tum intellexi, quos fidos amīcos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram». (μάθημα XLIV)
11. Caesar ex captīvis cognoscit quae apud Cicerōnem gerantur quantōque in periculo res sit. (μάθημα XLV)
12. Tum interrogāvit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva. (μάθημα XLVII)
13. Sertōrius omnibus persuāsit cervam, instinctam numine Diānae, conloqui secum et docēre, quae utilia factu essent. (μάθημα XLVIII)
14. experīri enim volui, quam aequo animo me ferro essem interemptūra, si tibi consilium non ex sententiā cecisset. (μάθημα XLIX)

Λεξιλόγιο

tyrannus -i, αρ.2: τύραννος / hic, haec, hoc (δεικτ. αντων.): αυτός / qui, quae, quod (αναφ. αντ.): ο οποίος / vita -ae, θ.1: ζωή (<nivo, vixi, victum, vivēre) / nullus -a -um (επιθ. αόρ. αντων. – αντωνυμ. επίθ.): κανείς / nemo (ουσ. αόρ. αντ.): κανείς / fides -ei, θ.5: πίστη, εμπιστοσύνη / caritas -ātis, θ.3: αγάπη, στοργή / fiducia -ae, θ.1: πίστη (<fido, fisis sum, fidēre) / fidus -a -um ≠ infidus -a -um / benevolentia -ae, θ.1: ευμένεια, εύνοια, καλή θέληση (<bene + volo) / stabilis -is -e: σταθερός / suspectus -a -um: ύποπτος (μτχ. του suspicio, -spexi, -spectum, -spicēre) / sollicitus -a -um: ταραγμένος / locus -i, αρ.2: τόπος (πληθ.: loci + loca = ετερογενές) / amicitia -ae, θ.1: φιλία / amicus -i, αρ.2: φίλος (<amo, α') / nescio, -scii(ivi), -scitum, -scīre (ne + scio): αγνωώ, δεν ξέρω / possum, potūi, posse: δύναμαι, μπορώ / diligo, -lexi, -lectum, -ligēre: αγαπώ / metuo, metūi, metutum, metuēre, γ': φοβάμαι / puto, α': νομίζω, θεωρώ / colo, colui, cultum, colēre, γ': καλλιεργώ, λατρεύω, σέβομαι / simulatio -ōnis, θ.3: προσποίηση, υποκρισία (<simulo, α') / dumtaxat (επίρρ.): μόνο, τουλάχιστον / tempus,

tempōris, ουδ.3: χρόνος / ad tempus: για κάποιο χρονικό διάστημα / quodsi (υποθ. σύνδ.): αν όμως / forte (επίρρ.): τυχαία, ίσως / plerumque: ως επί το πλείστον / fio, factus sum, fiēri: γίνομαι – συμβαίνει (εδώ) / intellēgo, -lexi, -lectum, -legēre, γ': καταλαβαίνω / cado, cecīdi, casum, cadēre, γ': πέφτω / inops -oris (+ γνκ.): αυτός που έχει έλλειψη από κάτι (δες: opes, copia, inopia) / dico, dixi, dictum, dicēre, γ': λέγω / fero, tuli, latum, ferre, γ': φέρνω, υπομένω / exulo, α'(exsulo): είμαι εξόριστος / neuter, -tra, -trum (αντ. επίθ.): ούτε ο ένας ούτε ο άλλος / refero, -tuli, -latum, -ferre: ανταποδίδω (~ gratiam) (+ δτκ.) / gratia -ae, θ.1: εύνοια, χάρη

Ενδεικτικές δραστηριότητες

(για την τάξη ή / και το σπίτι)

1. Να γράψετε τη μετάφραση του κειμένου του μαθήματος XLIV.
2. Να μεταφέρετε τις προτάσεις στα Λατινικά:
  - Ρωτά ο πατέρας αν ετοιμάστηκε το δείπνο.
  - Ρωτούσε η μητέρα τι κάνει η κόρη της.
  - Ρωτά ο στρατηγός τον στρατιώτη αν είναι ελεύθερος.
  - Ρωτούσε ο βασιλιάς πού θα πήγαινε ο στρατός.
3. Να κλίνετε:

nulla caritas, nullus locus, nullum tempus
4. Να κάνετε χρονική αντικατάσταση:

coluntur, ceciderunt, referre, poteram, exulantes, metuat
5. Να μεταφέρετε τις προτάσεις στον αντίθετο αριθμό.

Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet.
Crudelis dux semper est inops amicorum.
Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam non gratiam referre poteram».
6. Να μεταφέρετε όλες τις ευθείες ερωτήσεις του κεφαλαίου XLIII στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση τα Mater rogat... και Mater rogabat...
7. Να τρέψετε σε πλάγιες ερωτήσεις με εξάρτηση το *ille rogat* και *ille rogavit* τις προτάσεις:
  - Quid dicitis?
  - Quam audaces sunt?
8. Να αναγνωρίσετε τις πιο κάτω πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις:
  - Nemo dubitat quin ante Homerum fuerint poetae.
  - Non dubito quin respondeat.
  - Nescio quando exercitus venturus sit.
  - Quaeritur a philosophis, utrum sint dii necne.

- Quaesivit num quid novi eo absente accedisset.
- Saepe non utile est scire, quid futurum sit.

(Προσοχή: – quaero, quaesivi, quaesitum, quaerere, γ': ζητώ, ρωτώ
– queror, questus sum, queri, αποθ.γ': παραπονιέμαι)

9. Να υποδείξετε πού τονίζονται οι πιο κάτω λέξεις και να εξηγήσετε το γιατί.
suspecta, infidos, metuere, forte, sollicita, amicitia

10. Να σκεφτείτε και να γράψετε, για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου, αν υπάρχουν λέξεις:

- ομόριζες με αυτήν στα Αρχαία Ελληνικά και/ή
- παράγωγες από αυτήν σε νεότερες – νεολατινικές γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά, Ισπανικά κτλ)

11. Ποια η σημασία της λέξης τύραννος στην Ελλάδα τον 7^ο-5^ο αι. π.Χ. και ποια γνωρίσματα είχε στη Ρώμη τον 1^ο αι. π.Χ. (να αντλήσετε πληροφορίες από την εισαγωγή και το κείμενο XLIV).